

Ishiguro'nun Nobel konuşması

2017 Nobel Edebiyat Ödülü sahibi Japonyalı yazar Kazuo Ishiguro'nun ödül konuşması yayımlandı. Henüz 5 yaşındayken ailesiyle birlikte İngiltere'ye göç etmesinin onda yarattığı etki ve Proust hayranlığı üzerine söyledikleri konuşmasının en dikkat çeken bölümleri arasında.

Nobel Edebiyat Ödülü açıklandığında ilk ilgimi çeken, ödüle layık görülen yazarın hangi kitaplarını okuduğumu gözden geçirmemin haricinde ödülü kazanma gerekçesidir. Öyle ki bu gerekçeyi jüri, cık oturmuş diyebileceğimiz bir tanımla ortaya koyar. 2017 Nobel'inin sahibi Ishiguro'nun kazanma gerekçesini İsveç Akademisi şöyle açıklamıştı: "Büyük bir duygusal güce sahip romanlarında, dünyayla bir bağlantımız olduğu yanılsamasının altında yatan dipsiz uçurumu açığa çıkaran Kazuo Ishiguro'ya verilmiştir."

Ishiguro duygusallığının yanı sıra derinliği olan bir yazar. Üzerine yazdığı her konuyu ilmek ilmek işleyen, dahası metinlerini oluştururken hayattan beslenen bir yazar o. Modern çağda kimlik arayışı, toplumsal dönüşümlerin bireyler üzerindeki yıkıcı etkileri, özgürlük arzusu ve daha yaşanabilir bir dünya düzenini eserlerinin odağına yerleştiren Ishiguro'yu anlamaya Nobel konuşmasından başlayabilirsiniz.

Proust'tan etkilenmiş

Kazuo Ishiguro etkilendiği yazarlar arasında Fyodor Dostoyevski ve Marcel Proust'u sayıyor. Nobel konuşmasında Ishiguro Proust kitaplarıyla nasıl tanıştığını şöyle anlatıyor: "Bir virüse yakalandım ve birkaç gün yataktan çıkamadım. En kötü dönemi atlattıktan sonra ve artık sürekli uyuklama hali geçince, bir süredir yataktaki örtülerin arasında varlığıyla beni rahatsız eden ağır nesnenin Marcel Proust'un "Kayıp Zamanın İzinde" romanının birinci cildi olduğunu fark ettim. Mademki elimin altındaydı, ben de okumaya başladım. Ateşimin hâlâ yüksek olması da belki emendi, ama "Giriş" ve "Combray" bölümlerine kendimi tamamen kaptırdım. Tekrar tekrar okudum. Bu bölümlerin salt güzelliği bir yana, beni heyecanlandıran, Proust'un bir bölümü sonrakine bağlama tekniği idi. Olayların ve sahnelerin düzeni ne kronolojinin bildik gerekliliklerini izliyordu, ne de doğrusal bir olay örgüsünü. Aksine, anlatıyı bir bölümden diğerine, birbirine teğet geçen zihinsel çağrışımlar ya da hafızanın cilveleri taşıyor gibiydi. (...) İki gün önceki bir sahneyi yirmi yıl öncesinde kalmış bir olayın yanına koyabilir ve okurdan ikisinin arasındaki ilişki üzeri-

İlk Japon baş korist

ISHIGURO beş yaşında doğduğu ülke Japonya'dan Paris'e göçmek zorunda kalmış. Her ne kadar bir bilim adamı olan babasının işi nedeniyle olsa da bu göç, yeni bir ülkeye alışmak her şeyden önce o kültüre alışmak ailesini olduğu kadar minik Ishiguro'yu da etkilemiş. Onun romanlarına ve öykülerine duygusal bir atmosfer kazandırma işlevi aslında henüz çocukken yaşadıklarıyla kazanılmış. "Bütün komşularımız kiliseye giderdi; komşu evlerine çocuklarıyla oynamaya gittiğimde, yemek yemeden önce kısa bir dua etmeleri dikkatimi çekerd. (...) Kilise korosuna seçildim ve on yaşında, Guildford'un gördüğü ilk Japon baş korist oldum. Yöredeki ilkokula gidiyordum, okuldaki ve muhtemelen okulun bütün tarihindeki İngiliz olmayan tek öğrenciydim; on bir yaşından itibaren de, sabahları işlerine giden, ince çizgili takım elbiseli, melon şapkalı erkeklerle birlikte trene binip komşu şehirdeki ortaokuluma gittim. Dönemin İngiliz orta sınıf çocuklarından beklenen terbiyeyi almıştım. Bir arkadaşımın evine gittiğimde, odaya bir yetişkin girdiğinde ayağa kalkıp esas duruşa geçmem gerektiğini biliyordum. Yemekte masadan kalkmak için izin istemem gerektiğini öğrenmiştim. Mahalledeki tek yabancı çocuk olmak bana bir yerel şöhret kazandırmıştı."

ne düşünmesini isteyebilirdim. Bu yolla, insanın kendi benlik ve geçmiş algısını saran inkâr ve kendini kandırma katmanlarını gösterebilirim diye düşünmeye başlamıştım." Kazuo Ishiguro'nun Özlem Yüksel çevirisiyle **YKY** tarafından yayımlanan Nobel konuşması, yazarlık hayatının dönemeçlerini ve sihirli keşif anlarını içeriyor.

Nobel Konuşması
Kazuo Ishiguro
Çev. Özlem Yüksel
Yayı Kredi Yayınları
7 TL